

Arm, maar vriendelijk Nicaragua

Koloniale steden,
nevelwouden,
jungles, vulkanen
en stranden

In de jaren tachtig was Nicaragua het land van de *fellow travellers*. Gelijkgezinde Nederlanders die sympathiseerden met de sandinistische bevrijdingsrevolutie van Daniel Ortega, gingen op zijn minst een keer op werkvakantie naar het Midden-Amerikaanse land. Daarna werd het stil, maar nu komen ze er weer. Ze vinden er een allervriendelijkste bevolking in een natie waar de tijd nagenoeg stilstond.

door onze redacteur
Marie Verheij

Eenzame visser op het Meer van Nicaragua. Arjen Roersma organiseert reizen door Nicaragua. Pastelkleurig gebouw in Granada. Vaak dient zo'n kleur om insecten af te schrikken. Kathedraal in Granada. In Nicaragua rijden nog oude Amerikaanse schoolbussen. |foto's Nederlands Dagblad

Zo heel erg groot is Nicaragua niet. Nou ja, nog altijd 3,7 keer Nederland met een inwonertal van 5,7 miljoen en toch het grootste land in die merkwaardige landen die twee Amerikaanse subcontinenten met elkaar verbindt. Nicaragua komt van *Nicarao*, de naam van de inheemse stam die er leefde toen de Spanjaarden er arriveerden. Het tweede deel van de naam komt van *agua*, water, en inderdaad, er is water in overvloed met twee meren en aan weerszijden een oceaan en een zee. Nicaragua is rijk aan cultuur en natuur, een van de lokkers van het land. Arjen Roersma is een Nederlander die enkele jaren in Nicaragua woont en eigenaar is van het reisbureau Matagalpa Tours. „Om een mooie wandeltocht in het noorden te maken, heb je minimaal twee dagen nodig, maar zo'n vijf tot zes dagen is optimaal om veel te zien en zeker nodig als je naar het Bosawas biosphere-reservaat wilt”, vertelt hij. „De combinatie en afwisseling tijdens deze tochten langs verschillende landschappen, ecosystemen, uiteenlopende natuur, landbouw, veelelt, regenwouden en nevelwouden maakt het erg speciaal. Ook is er een afwisseling in de overnachtingsplaatsen. Vaak is dit bij de lokale boeren in huisjes speciaal voor bezoekers maar soms ook in een rustieke lodge op een koffieboerderij.” Aan de hoofdstad Managua hoeft niet veel tijd te worden verspilld. Een leuke plek, zegt iedereen en dat is een waarheid als een koe. Daarom is Managua voor de meeste bezoekers alleen het startpunt van hun reis of hooguit goed voor een half dagje shoppen op een markt.

Koloniaal verleden

Historische steden zijn Granada en Leon – vroeger elkaars rivalen. Beide vernoemd naar steden in het Spaanse koloniserende moederland. Het grotere Leon is van oudsher de progressieve (studenten)stad. Het meer elitaire Granada lijkt een tweelingzusje van het Guatemalteekse Antigua met z'n pastelkleurige gebouwen en huizen. *La Gran Sultana* zoals Granada wel wordt genoemd, is zelfs de oud-

ste koloniale stad van Latijns-Amerika, in 1524 gesticht door Francisco Hernandez de Cordoba. In Spanje is de slogan: Wie Granada niet heeft gezien, die heeft niets gezien (*Quien no ha visto Granada, no ha visto nada*), van Nicaraguans Granada is ook een gezegde en dat luidt: *Aqui fue Granada*: toen de stad in een strijd was verwikkeld met de stad Leon bezette de boekancier William Walker Granada en liet haar in 1856 in lichterlaaie achter. Hij zou op het grote plein een bord hebben achtergelaten met de kreet: Hier was Granada. Granada is het best geconserveerde centrum van het land met schitterende gebouwen zoals het San Franciscoklooster en de kathedraal. Het *Parque Central* is het hart van de stad en daar kun je je laten rondrijden in een rijktuig. Veel leuker is het te flaneren langs de marktkraampjes met allerlei prullaria – kijk niet verbaasd op als je wordt toegesproken door een Nicaraguaan die in Groningen een Nederlandse vriendin heeft en dus een woordje Nederlands spreekt. Aan dit gezellige plein grenst de kathedraal met zijn neoclassicistische gevel en zijn imposante zuilengalerij.

Granada is de stad van de welgestelde families: die van Chamorro (die in 1990 een vrouw als president leverde in de persoon van Doña Violeta) en die van Carlos Pellas, de rijkste van Nicaragua met suikerraffinaderijen, rum, auto's en koffie. Granada ligt aan het enorme Meer van Nicaragua ofwel het Lago Cocibolca. Van daaruit kun je prachtig varen naar pakweg 365 eilandjes, met bomen vol vogels en apen en zelfs cederbomen. Die eilandjes zijn ontstaan door een uitbarsting van de nog steeds dominante Mombacho-vulkaan. De gidsen weten van elk eiland wel iets bijzonders te vertellen. Of ze zijn in het bezit van een puissant rijke Nicaraguaan of buitenlander of hij herinnert de passagiers van zijn boot aan de bloedhanden van dictator Somoza die hier ook een optrekkend had. Veel eilandjes zijn particulier bezit en er staan er momenteel een paar tientallen te koop. De prijzen

variëren van 2500 dollar tot een paar miljoen.

Stijgende armoede

Nicaragua is een land met een turbulente geschiedenis. In de jaren zeventig van de vorige eeuw vochten de zogenaamde sandinisten (genoemd naar de bevrijdingsheld Sandino) tegen de *contra's* (de aanhangers van de verdreven dictator Somoza). Iedereen haalde opgelucht adem toen deze niet zo frisse burgeroorlog voorbij was en er in 1990 een burgerregering aantrad. De problemen waren toen nog niet ten einde, want het land moest overeind zien te krabbelen. Het is na Haïti nog steeds het armste land van Latijns-Amerika. Voor een Europeaan is de vliegreis naar Nicaragua het duurst. „Als je met het openbaar vervoer reist en in de eenvoudige restaurantjes eet, is het vrij goedkoop. Luxe producten zijn in Nicaragua duurder dan in Nederland”, aldus Roersma. Roersma organiseert trekkings door plattelandsgebieden en natuurreservaten. „Om te ervaren hoe de mensen op het platteland leven en overleven. Tijdens onze tochten geven we meer achtergrondinformatie over de situatie van de boeren en de marktwerking. De vrije wereldhandel en de introductie van gemanipuleerde zaden beginnen hun negatieve uitwerking te krijgen. Dit maakt de productie en arbeid op het platteland telkens minder interessant voor kleine boeren, en dat is het merendeel van de Nicaraguaanse bevolking. Zo ontstaat een basis voor stijgende armoede in Nicaragua.”

Toerisme is welkom, maar biedt onvoldoende vlees aan het bot om de armoede in Nicaragua te bestrijden, zegt Roersma. „Al brengt het voor sommige gemeenschappen wel wat extra geld in het laatje. Het geeft de lokale bevolking soms wel de zet om hun omgeving mooi te maken en de natuur te beschermen. Voor de toeristen zijn deze bezoeken vaak een openbaring doordat ze met de realiteit in aanraking komen en met een bevolking die hun op een allervriendelijkste manier ontvangt.”

Veiligheid

Nu de buurlanden Costa Rica en Guatemala onveilig worden, profiteert Nicaragua daarvan. Volgens cijfers is Nicaragua al jaren het veiligste land van Midden-Amerika. Gingen veel mensen Spaans leren in Antigua (Guatemala) of Costa Rica, thans kun je ook prima een Spaanse cursus volgen in Matagalpa. Toch geeft de website van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken een waarschuwing voor bepaalde oorden, ook al is terrorisme niet aan de orde. Roersma adviseert niet met waardevolle spullen over straat te gaan, en zeker niet in de hoofdstad Managua. Wie dat naleeft, kan genieten van een ontspannen verblijf in het land van de Güegüense, de machoman, die danst met een masker van een ezelskop – een karikatuur op de Spanjaard. Zie verder: www.minbuza.nl/nl/reizenlanden/reisadviezen, reisadvies_nicaragua.html

Meer informatie

Er kan niet rechtstreeks naar Nicaragua gevlogen worden. Vanuit Nederland zijn er twee mogelijkheden om, met overstap, naar Managua te vliegen; Iberia en Continental. Een goedkope alternatief is vliegen naar San José in Costa Rica, bijvoorbeeld met Martinair. Nicaragua kan dan over land vrij gemakkelijk bereikt worden. De nationale munt is de cordoba (1 USD is 19 cordoba, 1 euro is 27 cordoba). Voor tours door Nicaragua met de Nederlander Arjen Roersma zie: www.matagalpatours.com

Ter voorbereiding

Wereldwijzer Nicaragua, Jolanda Breur, uitg. Elmar, 2007, ISBN 9789038917443, 286 blz., 21,50 euro. Te gast in Nicaragua, Informatie Verre Reizen, 2007, ISBN 9789076888729, 48 blz., 7,95 euro.

Chocoladekasteel van Harm

De Nederlandse antropoloog Harm van Oudenhoven vestigde zich in 2004 met vrouw Anita en twee kinderen in Nicaragua. In Matagalpa bouwde hij een chocoladefabriek in de vorm van een kasteel, bovenop een heuvel met een enorme tuin te midden van de papayabomen. *El Castillo del Cacao* is de naam. In Nicaragua groeit veel cacao en die wordt voornamelijk geëxporteerd, legt Van Oudenhoven uit, maar de Nicaraguanen weten niet hoe van cacao smakelijke chocola te maken. Een eenvoudig recept: „Je moet de cacao boon ontvellen, roosteren, malen, persen en verwarmen tot een pasta. Die kun je smelten en bewerken met in melk opgeloste suiker.” Van Oudenhoven leert de Nicaraguanen hoe ze van hun cacao bonbons en andere chocola kunnen maken die ze dan op de lokale markt kunnen verkopen. Exporteren is ook een optie. Rond Moederdag doet een zakje bonbons in cellofaanpapier en met roze strik het uitstekend. Van Oudenhoven heeft tien medewerkers in dienst. Het kasteel is deels ingericht als museum. Vanaf het dak (ga kijken!) ontvouwt zich een weergaloos panorama. Harm kreeg een prijs voor zijn ondernemerschap en een startkapitaal via de *Business-in-Development-Challenge*. Zie ook www.elcastillodelcacao.com

De mond van de hel

Een van de vele vulkanen in Nicaragua is de Masaya, dichtbij de stad Masaya in Nicaragua, niet ver van de hoofdstad Managua. De Indianen noemden de vulkaan de Popogatepe (de brandende berg). Ze offerden kinderen en maagden om de goden niet te ontstemmen. De Spaanse veroveraars, die naar goud zochten, noemden de vulkaan: Mond van de Hel. Op de rand van de vulkaan staat een kruis dat daar in 1529 werd neergezet door pater Francisco Bobadilla om de geesten uit de vulkaan te drijven. Er is een bezoekerscentrum. Er zijn vijf kraters te bekijken en eenje spuwt rook en gassen. De Masaya stoot dagelijks 1000 ton zwavel uit en rookt al meer dan 200 jaar, sinds de laatste uitbarsting in 1772. Natuurlijk heeft dat gevolgen voor mens en milieu. Sommige dorpen in de omgeving heten spookdorpen. Zie ook www.vianica.com